

Abstrakt

Excavata jsou superskupina protist, která patří do domény Eukaryota. Je to velice diverzifikovaný taxon, zahrnuje volně žijící organismy, komenzály, ale i parazitické zástupce jak zvířat, tak lidí. Excavata se dělí na dvě hlavní skupiny Metamonada a Discoba, ovšem z morfologického hlediska by se sem řadila ještě skupina Malawimonadida. Vzájemné vztahy, stejně tak jako monofylie exkavát, nejsou dosud jasné. Poslední společný předek exkavát, snad i eukaryot, nesl takzvanou ventrální rýhu, kterou probíhal zpětný bičík. Vyznačoval se i dalšími typickými cytoskeletárními strukturami, které vyztužují ventrální rýhu a ploutvičky na bičíku. Tyto znaky se u některých exkavátů zachovaly dodnes. V průběhu evoluce však u mnohých linií došlo k redukci nebo ztrátě ventrální rýhy a tyto zástupci, které označuji jako neexkavátní exkaváty, převažují. Ve své práci se zabývám ultrastrukturou jednotlivých linií neexkavátních exkavát a porovnávám jejich cytoskeletární systém s cytoskeletem typického exkaváta. V závěru je diskutováno, jak a proč k redukci exkavátních znaků u jednotlivých linií mohlo dojít a z jakého důvodu je zapotřebí se taxonem Excavata dále zabývat.

Klíčová slova: exkavát, neexkavátní exkavát, typický exkavát, ultrastruktura, ventrální rýha, evoluce